

Dr Antonio Gidi

University of Pennsylvania Law School

Kodeks postępowania grupowego. Model dla państw prawa kontynentalnego*

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/SIT.2015.018>

Od tłumacza

Kodeks postępowania grupowego. Model dla państw prawa kontynentalnego autorstwa Antonio Gidiego został opublikowany w języku angielskim na łamach *Comparative Law Review* nr 15/2013, pod red. K. Lubińskiego. Tłumaczenia tego projektu podjęłam się ze względu na wagę i znaczenie postępowań grupowych, które mimo wprowadzenia ich do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r.¹ są nadal stosunkowo nowym rozwiązaniem, powoli znajdującym zastosowanie w praktyce. Z tego względu na uwagę zasługują ciekawe propozycje Autora, który przygotowując swój projekt korzystał z rozwiązań obowiązujących m.in. w Brazylii, Stanach Zjednoczonych Ameryki, Kanadzie, Francji, Włoszech i w Skandynawii.

W tłumaczeniu starałam się wiernie oddać istotę stworzonego przez A. Gidiego projektu, uwzględniając jednak specyfikę polskiej terminologii prawniczej.

Joanna May

---

* Tekst jest tłumaczeniem artykułu pt. *The Class Action Code. A Model for Civil Law Countries* opublikowanego w *Comparative Law Review* 2013, nr 15, s. 247-267.

¹ Ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44.

WPROWADZENIE

Celem projektu jest zainicjowanie stworzenia możliwie najlepszego kodeksu regulującego dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym w uwzględnieniu potrzeb i specyfiki państw prawa kontynentalnego oraz międzynarodowych doświadczeń z powództwami grupowymi (lub powództwami zbiorowymi, jak brzmi ich może bardziej odpowiednia nazwa). Zaproponowane przez autora unormowania powstały w wyniku wyboru optymalnych rozwiązań problemów pojawiających się w postępowaniach grupowych. Jednak każde z tych możliwych regulacji posiada pewne zalety, wady, jak i potencjalne sposobności do nadużyć.

Projekt kodeksu może też przysłużyć się zwiększeniu efektywności rozwiązań przyjętych w polskiej ustawie z 2010 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, jak również wprowadzeniu zmian mających na celu jej udoskonalenie.

Wiele z proponowanych w projekcie uregulowań zostało wprost zapożyczonych z rozwiązań obowiązujących w innych systemach prawnych lub też na potrzeby projektu zostały one odpowiednio zmienione lub udoskonalone. Inne, bardziej innowacyjne uregulowania są wynikiem wizji autora ujmującej postępowanie grupowe jako całość, zainspirowanej porównawczym prawem procesowym zarówno indywidualnym, jak i grupowym, w szczególności zaczerpniętej z przepisów prawa obowiązujących w Brazylii, Stanach Zjednoczonych Ameryki, Kanadzie, Francji, Włoszech i w Skandynawii².

Jednym z założeń projektu jest wyeliminowanie nieuzasadnionych różnic w regulacjach przebiegu postępowania grupowego. Tytułem wyjaśnienia należy wskazać, że różnicowanie takie istnieje na przykład w brazylijskich i amerykańskich powództwach grupowych, a powstało jedynie w wyniku przypadku lub historycznej pomyłki. Nie ma bowiem żadnego uzasadnienia, dla którego

---

² A. Gidi, *Class Actions in Brazil. A Model for Civil Law Countries*, „American Journal of Comparative Law” 2003, vol. 51 [online], <http://dx.doi.org/10.2307/3649151>.

w amerykańskim postępowaniu ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego w sprawach o odszkodowanie powinno być bardziej rygorystyczne, niż w sprawach o wydanie orzeczenia nakazującego zaniechanie działania, ani uzasadnienia, dla którego powaga rzeczy osądzonej (*res iudicata*) w brazylijskich powództwach grupowych stanowi skutek uzależniony od rodzaju dochodzonego roszczenia. Jest to okazja, by skorygować takie wady.

Jakkolwiek, mając na uwadze specyfikę oraz różne typy powództw lub faktów, niektóre z różnic w przebiegu postępowania grupowego znajdują swoje uzasadnienie. Z tego też powodu w projekcie wyodrębniono specjalne Tytuły, zawierające przepisy poświęcone ochronie praw trans-indywidualnych „*transindividual rights*”, (czyli praw należących do grupy jako całości) oraz ochronie praw jednostki „*individual rights*” (czyli praw należących do poszczególnych członków grupy). Liczba dochodzonych roszczeń i stopień ich zróżnicowania może także być uzasadnioną podstawą do przyjęcia odmiennych regulacji w zakresie przebiegu postępowania grupowego. Tytułem przykładu występujące masowo sprawy, których źródłem powstania są czyny niedozwolone (*toxic tort cases*) rodzą problemy zasadniczo różne od tych pojawiających się w związku z pojedynczymi incydentami, źródłem których również są czyny niedozwolone (*tort injuries*), powstałe np. w wyniku katastrofy morskiej. Na tle spraw cywilnych i spraw antymonopolowych mogą także pojawiać się odmienne problemy wymagające szczególnych proceduralnych rozwiązań. Zagadnienia te wykraczają poza zakres projektu.

Projekt ten nie ma również zastosowania do skomplikowanych zagadnień z zakresu powództw grupowych, z którymi zmagają się obecnie ustawodawstwo amerykańskie, jak np. masowe szkody wyrządzone przez toksyczne substancje (*mass toxic torts*), zgłaszanie roszczeń przez tzw. przyszłe grupy (*future classes*), powództwa grupowe obejmujące kilka stanów (*multi-state claims*), koszty i nieetyczne zachowanie. Przeciwnie cel projektu jest skromniejszy, a mianowicie – przedstawienie prostych regulacji powództw grupowych tym spośród państw prawa kontynentalnego, które takich rozwiązań jeszcze nie wprowadziły oraz polepszenie systemów prawnych tych państw, które to uczyniły. Projekt nie jest adresowany do współczesnego amerykańskiego odbiorcy, choć Amerykanie mogą

znaleźć w niektórych rozwiązaniach inspirację do reform prawa w Stanach Zjednoczonych.

Mając na uwadze mnogość systemów prawnych i różnorodność języka prawnego stosowanego w różnych krajach prawa kontynentalnego, język używany w projekcie Kodeksu celowo nie jest specjalistyczny. Projekt ma pełnić funkcję edukacyjną i informacyjną, jego zadaniem jest rozwijanie systemu polegającego na dokonywaniu wykładni w oparciu o rozwiązania w nim przyjęte (*a self-explanatory system*), jednocześnie unikając potrzeby dodatkowej wykładni. Przewiduje się tym samym, że odpowiedzi na pytania powstałe wskutek stosowania Kodeksu należy poszukiwać wśród rozwiązań w nim przyjętych.

TYTUŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1. Zastosowanie powództw grupowych

1. Powództwo grupowe ma zastosowanie do ochrony praw przysługujących grupie jako całości (*transindividual rights*) oraz praw przysługujących jednostce (*individual rights*).

1.1. W szczególności powództwa grupowe służą ochronie:

1.1.1. Praw grupy jako całości (*transindividual rights*) – tj. rozproszonych praw o niepodzielnej naturze, przysługujących łącznie grupie ludzi powiązanych ze sobą lub ze stroną przeciwną podstawą faktyczną lub prawną.

1.1.2. Praw przysługujących jednostce (*individual rights*) – tj. praw podmiotowych, należących do każdego z członków grupy, powiązanych podstawą faktyczną lub prawną.

1.2. Dopuszczalne są wszystkie typy powództw zapewniające odpowiednią i skuteczną ochronę praw grupy i jej członków. W szczególności powództwo grupowe może obejmować roszczenie deklaratoryjne, roszczenie o odszkodowanie lub o wydanie orzeczenia nakazującego zaniechanie działania.

1.3. Powództwa grupowe znajdują również zastosowanie do ochrony roszczeń przeciwko członkom grupy, zgodnie z przepisami Tytułu V.

Artykuł 2. Legitymacja do wytoczenia powództwa grupowego

2. Legitymację do wytoczenia powództwa grupowego ma (potencjalny reprezentant grupy):

- I** – Prokurator Generalny;
- II** – Związek, Stan lub Prowincja, gmina miejska lub okręg samorządowy;
- III** – jednostka i agencja administracji publicznej;
- IV** – zarejestrowana organizacja *non-profit* działająca od co najmniej dwóch lat.

2.1. Grupa jako całość oraz jej członkowie są stroną w postępowaniu grupowym i są reprezentowani przed sądem przez reprezentanta grupy.

2.2. O ile tylko jest to możliwe, grupa, w celu zapewnienia właściwej ochrony praw grupy oraz jej członków, powinna być reprezentowana przed sądem przez więcej niż jednego reprezentanta grupy (zob. art. 6, 9(IV) i 10.2).

2.3. Prokurator Generalny, nawet jeśli nie wytacza powództwa ani nie przystępuje do toczącego się postępowania jako interwenient, powinien nadzorować postępowanie grupowe.

2.4. Jednostki lub agencje administracji publicznej i organizacje *non-profit* mogą wytoczyć powództwo grupowe tylko w sprawach związanych z ich celami statutowymi (zakres przedmiotowy).

2.5. Jeśli nie ma odpowiedniego reprezentanta grupy zainteresowanego ochroną praw grupy przed sądem, sędzia odstąpi od stawianych reprezentantowi grupy wymogów, m.in. istnienia organizacji od co najmniej dwóch lat od jej rejestracji lub wymogu dotyczącego zakresu przedmiotowego, a więc by działanie reprezentanta grupy było uzasadnione statutowymi celami danej organizacji bądź innych atrybutów uprawniających do reprezentacji grupy (zob. art. 2(IV) i 2.4).

2.6. Organizacje *non-profit* reprezentują prawa i interesy grupy oraz jej członków, z wyłączeniem osób będących członkami tej organizacji.

2.7. Zastępujący grupę adwokat (lub radca prawny) reprezentuje prawa i interesy grupy oraz jej członków, a nie reprezentantów grupy, którzy go zatrudnili.

Artykuł 3. Wymogi wstępne powództwa grupowego

3. Powództwo może przybrać formę powództwa grupowego, jeśli:

- I** – zachodzi wspólna podstawa faktyczna lub prawna pozwalająca na jednolite rozstrzygnięcie o powództwie grupowym;
- II** – reprezentant grupy i zastępujący grupę adwokat (lub radca prawny) spełnia wymogi konieczne do reprezentowania praw grupy oraz jej członków (zob. art. 18(I));
- III** – nie ma bardziej odpowiedniego środka służącego ochronie praw niż powództwo grupowe.

3.1. Sędzia powinien rozważyć, czy reprezentant grupy i zastępujący grupę adwokat (lub radca prawny) spełniają konieczne wymogi, m.in. na podstawie takich przesłanek, jak:

- 3.1.1.** fachowość, uczciwość, predyspozycje, reputacja i doświadczenie;
- 3.1.2.** wcześniejsze zaangażowanie w sądową i pozasądową ochronę roszczeń grupowych;
- 3.1.3.** prowadzenie i udział w sprawach związanych z dochodzeniem roszczeń w postępowaniu grupowym oraz w innych wcześniejszych postępowaniach sądowych;
- 3.1.4.** zdolność finansową do wszczęcia i kontynuowania postępowania grupowego;
- 3.1.5.** czas powstania organizacji oraz jej reprezentatywność w zakresie roszczeń grupowych.

3.2. W wypadku bezpodstawnego odstąpienia od powództwa grupowego lub niespełnienia koniecznych wymogów w zakresie reprezentacji sąd zawiadomi grupę, umożliwiając kontynuowanie postępowania przez innego reprezentanta grupy (zob. art. 5 i 6). W przypadku braku odpowiedniego reprezentanta grupy zainteresowanego dalszym prowadzeniem postępowania sędzia odrzuci pozew grupowy.

3.3. Jeżeli grupa jest zbyt mała i istnieje możliwość zidentyfikowania jej członków, spór zaś może być prowadzony w formie indywidualnych powództw, sąd odmówi rozpoznania sprawy w postępowaniu grupowym i zezwoli członkom grupy na wspólne dochodzenie swoich roszczeń w postępowaniu zwykłym.

TYTUŁ II POSTĘPOWANIE GRUPOWE

Artykuł 4. Właściwość miejscowa

4. W państwach federalnych powództwa grupowe należy wytyczać:

- I – w sądzie, w obszarze którego powstała lub mogła powstać szkoda, w odniesieniu do szkód o zasięgu lokalnym;
- II – we właściwym sądzie federalnym położonym w stolicy państwa, co do szkód o zasięgu państwa federalnego lub regionu;
- III – we właściwym sądzie federalnym w Okręgu Federalnym (*the Federal District*) dla szkód o zasięgu krajowym.

Artykuł 5. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego

5. W początkowej fazie postępowania grupowego sąd z pomocą stron w uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy powinien odpowiednio zawiadomić grupę i jej członków (zob. art. 3.2, 14.6 i 16.1).

5.1. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego powinno być ekonomiczne, skuteczne, obszerne oraz zmierzać do powiadomienia możliwie jak największej liczby potencjalnych reprezentantów grupy (zob. art. 2) i członków grupy. Zawsze powinien zostać zawiadomiony Prokurator Generalny, Fundusz Ochrony Praw Grupowych, właściwe jednostki i agencje administracji publicznej, najbardziej reprezentatywne krajowe i regionalne organizacje oraz reprezentatywna liczba łatwych do zidentyfikowania członków grupy (zob. art. 5.10, 14.9 i 24.3).

5.2. Sąd powinien użyć wszelkich dostępnych sposobów, by odpowiednio zawiadomić grupę. Sposoby te obejmują ogłoszenia w prasie, Internecie oraz w innych dostępnych mediach właściwych ze względu na liczebność i rodzaj grupy.

5.3. Na obu stronach i na sądzie spoczywa odpowiedzialność za właściwe zawiadomienie i identyfikację członków grupy oraz odpowiednich jednostek, ale zasadniczo obowiązek ten obarcza

reprezentantów grupy (zob. art. 5.12). Jeśli identyfikacja ta lub powiadomienie są trudne bądź kosztowne dla reprezentanta grupy, jednocześnie nie będąc takowymi dla strony przeciwnej względem grupy, sąd nałoży ten obowiązek na stronę przeciwną, która jest uprawniona do żądania zwrotu poniesionych wydatków od reprezentanta grupy (zob. art. 5.13).

5.4. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego w uwzględnieniu okoliczności powinno być sformułowane w sposób prosty, jasny i praktyczny oraz, oprócz innych informacji, powinno również zawierać następujące:

- 5.4.1.** określenie grupy;
- 5.4.2.** oznaczenie pozwanego;
- 5.4.3.** oznaczenie i dane umożliwiające kontakt z reprezentantem grupy oraz zastępującym grupę adwokatem (lub radcą prawnym);
- 5.4.4.** opis sporu grupowego z krótkim przytoczeniem twierdzeń o faktach;
- 5.4.5.** dochodzone żądanie i przedmiot postępowania;
- 5.4.6.** skutki wytoczenia powództwa grupowego dla grupy i jej członków;
- 5.4.7.** wiążący dla grupy charakter wydanego orzeczenia oraz możliwość i czas na wytoczenie indywidualnego powództwa, jeśli członek grupy byłby zainteresowany wystąpieniem z niej (zob. art. 20.1);
- 5.4.8.** kopię pozwu, odpowiedzi na pozew i ważnych dokumentów wybranych przez sąd przy współudziale stron;
- 5.4.9.** instrukcje, jak uzyskać więcej informacji o powództwie grupowym;
- 5.4.10.** inne ważne informacje w uwzględnieniu specyfiki danej sprawy.

5.5. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego powinno być wysłane w imieniu sądu.

5.6. Ogłoszenie to powinno zostać napisane w sposób neutralny i bezstronny. Sąd może zlecić wykonanie tego obowiązku reprezentantowi grupy pod nadzorem pozwanego i pod kontrolą sądu.

5.7. Sąd powinien ograniczyć lub wyeliminować indywidualne zawiadomienia adresowane do reprezentatywnych członków grupy, jeśli jest to dysproporcjonalnie kosztowne lub wszczęcie postępowania grupowego zyskało już odpowiedni rozgłos.

5.8. Reprezentant grupy powinien na bieżąco informować jej członków o ważnych aspektach postępowania grupowego pod rygorem wykluczenia go z powodu niewłaściwej reprezentacji. Jeśli zawiadomienia przygotowywane periodycznie przez reprezentanta grupy nie są wystarczające, sąd zarządzi odpowiednie dla grupy zawiadomienia dotyczące kwestii procesowych.

5.9. Zawiadomienie o ważnych czynnościach podjętych w toku postępowania powinni otrzymać najbardziej znaczący spośród ustalonych przez sąd potencjalnych reprezentantów grupy, natomiast inni z potencjalnych reprezentantów grupy mogą otrzymać zawiadomienie, o ile o to zawniosują.

5.10. Sąd nie dokonuje zawiadomień w sytuacji, gdy powództwo grupowe jest oczywiście bezzasadne.

5.11. W celu uniknięcia negatywnych postaw wobec pozwanego lub ze względu na potrzebę udzielenia wyczerpujących informacji grupie, sąd może odroczyć obszerne ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego do momentu uwiarygodnienia powództwa grupowego, początkowo ograniczając wysłanie zawiadomienia do najbardziej znaczących spośród ewentualnych reprezentantów grupy (zob. art. 14.9).

5.12. Sąd może nałożyć na pozwanego obowiązek poniesienia w całości lub w części kosztów ogłoszenia o wszczęciu postępowania grupowego i kosztów działań mających na celu identyfikację członków grupy, jeśli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo rozstrzygnięcia co do istoty na korzyść grupy (zob. art. 5.13).

5.13. Jeśli zachodzi wysokie prawdopodobieństwo rozstrzygnięcia co do istoty na korzyść grupy, to w celu odpowiedniego powiadomienia grupy, bez znacznego i niepotrzebnego zwiększenia kosztów, jeśli przeciwnik procesowy grupy wysyła korespondencję do członków grupy, wydaje gazetę, prospekty lub prowadzi stronę internetową, sąd może zarządzić zamieszczenie zawiadomienia tą metodą (zob. art. 5.3 i 5.12).

5.14. Sąd może nakazać utworzenie strony internetowej zawierającej ważne informacje dotyczące postępowania grupowego i faktów, które doprowadziły do jego wszczęcia, z kopiami ogłoszenia o wszczęciu postępowania grupowego, pozwu, odpowiedzi na pozew, oraz głównych stanowisk, ze streszczeniem sprawy, dokumentami i orzeczeniami. W celu obiektywnego informowania członków grupy o sprawie, strona internetowa powinna być często aktualizowana, i może zawierać ważne wiadomości dla grupy i jej członków, takie jak wnioski o przedstawienie informacji lub dowodów, a także ogłoszenia o ewentualnej ofercie zawarcia ugody. Elektroniczny adres strony internetowej powinien być podany do publicznej wiadomości. Sąd może również zarządzić, by link do wspomnianej strony internetowej został zamieszczony na stronie internetowej reprezentanta grupy, zastępującego grupę adwokata (lub radcy prawnego), interwenienta, jak i przeciwnika procesowego grupy.

Artykuł 6. Interwencja (zob. art. 2.2, 3.2, 10.2, 19 i 28.4)

6. Każdy potencjalny reprezentant grupy (zob. art. 2) może wziąć udział w postępowaniu grupowym jako interwenient w każdym czasie i w każdym stadium postępowania sądowego, w celu wykazania, że reprezentant grupy nie spełnia wymogów koniecznych do właściwej reprezentacji bądź też w celu udzielenia mu pomocy w ochronie interesów grupy (zob. art. 24.3).

6.1. Potencjalny reprezentant grupy może również przystąpić w charakterze interwenienta jako pomocnik przeciwnika procesowego grupy.

6.2. Członkowie grupy mogą stanowić źródło informacji w postępowaniu grupowym, zapewniając nowe dowody, informacje i argumenty.

6.3. Interwenientowi należy się zwrot poniesionych kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego zawodowego pełnomocnika, proporcjonalnie do jego udziału w postępowaniu (zob. art. 21).

Artykuł 7. Przedmiot postępowania grupowego

7. Przedmiot pozwu grupowego powinien być możliwie szeroki, obejmować wszelkie sporne kwestie powstałe między grupą a stroną przeciwną, w tym zarówno roszczenia „trans-indywidualne”, które należą do grupy jako całości, oraz roszczenia indywidualne, które należą do członków grupy bez względu na zakres żądania określony przez reprezentanta grupy (zob. art. 9 (II), 10.3 i 16).

Artykuł 8. Wstrzymanie biegu przedawnienia

8. Wniesienie pozwu zbiorowego wstrzymuje bieg przedawnienia dla roszczeń indywidualnych i grupowych związanych ze sporem grupowym.

8.1. Termin przedawnienia biegnie na nowo z chwilą zawiadomienia grupy i jej członków o wyroku kończącym postępowanie grupowe (zob. art. 16.1).

Artykuł 9. Oznaczenie grupy

9. Na koniec fazy wszczynającej postępowanie lub na innym wstępnym etapie postępowania, po wysłuchaniu stron i interwencji, sąd wyda postanowienie w którym:

- I** – zdecyduje, czy postępowanie może kontynuować w postępowaniu grupowym;
- II** – określi przedmiot powództwa grupowego w możliwie najszerszy sposób, niezależnie od żądania stron (zob. art. 7 i 16);
- III** – oznaczy grupę z konieczną i możliwą precyzją;
- IV** – określi najbardziej odpowiedniego reprezentanta grupy do reprezentowania interesów grupy w sądzie (zob. art. 2.2).

Artykuł 10. Zarządzanie sprawą

10. Na sądzie, który jest neutralny i bezstronny, spoczywa obowiązek ochrony praw, interesów oraz obowiązek urzeczywistnienia materialnych i procesowych gwarancji grupie oraz jej członkom.

10.1. Sąd zachowuje bezpośrednią kontrolę nad postępowaniem grupowym i podejmuje odpowiednie środki w celu szybkiego, sprawiedliwego i efektywnego przebiegu postępowania.

10.2. Aby uniknąć powtórzeń i sprzeczności, na reprezentantach grupy i interwenientach uczestniczących w postępowaniu spoczywa obowiązek współdziałania w zakresie prezentowania dowodów, argumentów i składania wniosków. Sąd może przyjąć dowody, argumenty i wnioski złożone oddzielnie, o ile się nie powtarzają (zob. art. 2.2 i 6).

10.3. Sąd może rozdzielić żądania objęte powództwem grupowym lub określone w nim okoliczności faktyczne do osobnego postępowania, jeśli taki podział jest uzasadniony ekonomiką procesową lub ułatwi dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym (zob. art. 7).

10.4. Sąd może podzielić grupę na podgrupy, kierując się podobieństwem podlegających ochronie praw i interesów, w celu sprawniejszego prowadzenia postępowania i rozstrzygnięcia sprawy. Jeśli istnieją konflikty lub znaczne rozbieżności interesów między członkami grupy, sędzia może także określić reprezentanta grupy i pełnomocnika dla każdej podgrupy.

10.5. Sąd może ograniczyć przedmiot rozstrzygnięcia powództwa grupowego do tych kwestii spornych, które mogą być rozstrzygane łącznie, pozostawiając kwestie, które nie są wspólne dla grupy, do rozstrzygnięcia w ramach indywidualnych postępowań lub w późniejszej fazie tego samego postępowania grupowego. W postanowieniu sąd wskaże, które kwestie będą rozpoznawane w ramach postępowania grupowego, a które zostaną pozostawione do rozpoznania w indywidualnych postępowaniach lub najpóźniejszym etapie tego samego postępowania grupowego.

10.6. Postanowienie sądu może być zmienione na każdym etapie postępowania, o ile nie stanowi to nadużycia prawa, nie jest zaskoczeniem dla stron, a prawo do bycia wysłuchanym jest przestrzegane.

10.7. Sąd może przedłużać wyznaczone terminy ze względu na dużą liczbę reprezentantów grupy lub interwenientów bądź też, gdy kwestie faktyczne lub prawne są złożone.

Artykuł 11. Ciężar dowodu

11. Kiedy wykrycie prawdy o faktach zależy od wiedzy specjalistycznej lub od informacji, które ma lub powinna mieć jedna ze stron, ciężar dowodu spoczywa na tej stronie, jeśli twierdzenia strony przeciwnej w tym zakresie są wiarygodne.

Artykuł 12. Koszty przeprowadzenia dowodu

12. Jeśli przeprowadzenie dowodu jest trudne lub kosztowne tylko dla jednej ze stron, sąd powinien zlecić jego przeprowadzenie na koszt strony przeciwnej, która ma prawo do żądania zwrotu poniesionych wydatków.

Artykuł 13. Dowód statystyczny

13. Zastosowanie dowodu statystycznego lub dowodu na podstawie pobieranych próbek jest dopuszczalne jako uzupełnienie dowodów bezpośrednich lub, gdy przeprowadzenie bezpośrednich dowodów jest kosztowne, trudne, lub wręcz niemożliwe.

Artykuł 14. Odpowiednia ugoda

14. Reprezentant grupy może zawrzeć ugodę ze stroną przeciwną. Jeśli warunki ugody są odpowiednie dla zapewnienia ochrony praw interesów grupy oraz jej członków, sąd zatwierdzi ugodę i będzie ona wiążąca dla grupy oraz jej członków. Postanowienie zatwierdzające ugodę musi zawierać uzasadnienie z podaniem podstawy faktycznej i prawnej (zob. art. 18 i 20.1).

14.1. Ugoda powinna chronić interesy grupy jako całości i może obejmować kwestie niezwiązane z przedmiotem postępowania. Ugoda powinna określać również sankcje dla strony za każdy dzień niestosowania się przez nią do postanowień ugody (zob. art. 15.2).

14.2. Jeśli ugoda jest częściowa, postępowanie grupowe jest kontynuowane w odniesieniu do pozostałych kwestii spornych (zob. art. 17).

14.3. Prokurator Generalny oraz interwenienci są uprawnieni do uczestniczenia we wszystkich fazach negocjacji ugody stron.

14.4. W wyjątkowych sytuacjach ugoda może zakładać, że pozwany zadośćuczyni wyrządzonej członkom grupy szkodzie poprzez przyznanie rabatu na zakupione w przyszłości produkty, których pozwany jest producentem. Kupony rabatowe powinny być – o ile to możliwe – bezwarunkowe. Wprowadzenie jakichkolwiek ograniczeń powinno być uzasadnione, ponieważ może zagrozić ekwiwalentności oferty. Jeśli to tylko możliwe, członkom grupy powinna zostać przedstawiona opcja wypłaty wartości rabatu w gotówce. Korzyści dla grupy, na potrzeby ustalenia kosztów zastępstwa procesowego, oblicza się na podstawie wartości ugody, a nie wartości nominalnej kuponów rabatowych (zob. art. 21.4).

14.5. Strony przedstawiają sądowi propozycję ugody. Wniosek o jej zatwierdzenie powinien zawierać obiektywny, wyczerpujący opis proponowanych rozwiązań, w sposób zwracający uwagę sądu na mocne i słabe strony propozycji ugodowej, w tym jej potencjalny wpływ na grupę, wraz z wyjaśnieniem dlaczego proponowana ugoda, mimo wszelkich niedoskonałości, powinna zostać uznana za odpowiednią. Jeśli zachodzą poważne braki we wniosku o zatwierdzenie ugody, sąd uzna propozycję ugody za nieodpowiednią bądź też uzna za nieodpowiedni sposób reprezentacji.

14.6. Jeśli sąd uzna propozycję ugody za satysfakcjonującą, zawiadamia grupę i jej członków o warunkach ugody. Sąd wyznaczy również termin przesłuchania w celu ustalenia, czy postanowienia proponowanej ugody są dla grupy akceptowalne (zob. art. 5).

14.7. Zawiadomienie o propozycji ugody obejmuje, m.in. (zob. art. 5.4):

14.7.1. neutralny i bezstronny opis projektu ugody wraz z informacją o jej pozytywnych i negatywnych aspektach;

14.7.2. tryb postępowania, w tym rozsądny termin na zgłoszenie zastrzeżeń do projektu ugody;

- 14.7.3.** datę i miejsce przesłuchania służącego ocenie projektu ugody;
- 14.7.4.** określenie wartości netto lub korzyści dla grupy jako całości oraz dla każdego z członków grupy;
- 14.7.5.** wskazówki, jak uzyskać więcej informacji na temat danej ugody oraz postępowania grupowego;
- 14.7.6.** wszelkie inne istotne informacje na temat konkretnej sprawy.

14.8. Każda zainteresowana osoba, zastępowana lub nie przez adwokata (bądź radcę prawnego), może przedstawić argumenty za lub przeciwko proponowanej ugodzie. Sąd może powierzyć jednej z zainteresowanych osób lub osobie zaufania publicznego zadanie podsumowania wszystkich podniesionych dotąd argumentów.

14.9. Przed przedstawieniem obszernego zawiadomienia grupie sąd może zarządzić wydanie skróconego zawiadomienia w zakresie ograniczonym do najważniejszych potencjalnych reprezentantów grupy (zob. art. 2) oraz do interwenientów najaktywniej uczestniczących w postępowaniu grupowym, zachęcając ich do ustosunkowania się do projektu ugody (zob. art. 5.1 i 5.11).

14.10. Sąd powinien dokładnie ocenić proponowane rozwiązania, biorąc pod uwagę:

- 14.10.1.** argumenty za i przeciwko proponowanej ugodzie;
- 14.10.2.** występujące w sporze zagadnienia prawne i faktyczne;
- 14.10.3.** prawdopodobieństwo uwzględnienia powództwa grupowego;
- 14.10.4.** ryzyko związane z tym postępowaniem;
- 14.10.5.** złożoność, koszty i czas trwania postępowania grupowego w przypadku niezawarcia ugody;
- 14.10.6.** zakres dostępnych dowodów i argumentów jurydycznych, na których oparte jest powództwo grupowe w czasie uzgodnienia postanowień ugody oraz możliwości pozyskania innych informacji lub dowodów w toku dalszego postępowania sądowego;
- 14.10.7.** porównanie ewentualnego korzystnego orzeczenia sądu rozstrzygającego sprawę co do istoty z postanowieniami proponowanej ugody.

Artykuł 15. Nakaz sądowy

15. W powództwach o wykonanie lub niewykonanie zobowiązania o charakterze indywidualnym lub trans-indywidualnym sąd określi sposób wykonania zobowiązania lub zapewni praktyczne rozwiązanie równoważne z jego wykonaniem.

15.1. Wykonanie zobowiązania może być zamienione na odszkodowanie tylko wówczas, gdy zgodzi się na to grupa bądź, gdy określony przez sąd sposób wykonania lub zapewnienie rozwiązania równoważnego z wykonaniem okaże się niepraktyczne.

15.2. Sąd *sua sponte* może nałożyć na pozwanego grzywnę określając jej stawkę dzienną, która jest wystarczająca i adekwatna do jego zobowiązania, ustalając rozsądny czas spełnienia obowiązku. Sąd może zmieniać wysokość grzywny lub częstotliwość jej nakładania, jeżeli stała się niewystarczająca lub nadmierna. Grzywna jest niezależna od wysokości odszkodowania z tytułu wyrządzonej szkody i od kary za nieprzestrzeganie nakazu sądowego (zob. art. 14.1).

15.3. Sąd może określić niezbędne sposoby wykonania zobowiązania lub praktyczne rozwiązania równoważne z jego wykonaniem.

Artykuł 16. Wyrok grupowy

16. Wyrok rozstrzygający o roszczeniach grupowych powinien obejmować swoim zakresem sporne kwestie w najszerszy możliwy sposób. Wyrok powinien odnosić się do wszystkich indywidualnych i trans-indywidualnych roszczeń, w tym deklaratywnych, nakazujących zaniechanie oraz roszczeń o odszkodowanie przysługujących zarówno grupie, jak i członkom grupy, niezależnie od zakresu żądania reprezentanta grupy, pod warunkiem, że nie spowoduje to nadmiernej szkody lub zaskoczenia i zapewni realizację prawa do bycia wysłuchanym (zob. art. 7 i 9(II)).

16.1. Grupa i jej członkowie powinni być odpowiednio poinformowani o orzeczeniu rozstrzygającym o powództwie grupowym, zgodnie z postanowieniami Artykułu 5 (zob. art. 8.1).

Artykuł 17. Częściowy wyrok grupowy (zob. art. 14.2)

17. Sąd może rozstrzygnąć o części roszczenia grupowego wydając wyrok częściowy, gdy w tej części nie ma potrzeby przeprowadzania dowodu lub gdy zgromadzone dowody są wystarczające.

17.1. Wyrok częściowy podlega zaskarżeniu i wykonaniu na takich samych zasadach jak wyrok końcowy.

17.2. Postępowanie grupowe co do pozostałych kwestii spornych jest kontynuowane.

Artykuł 18. Powaga rzeczy osądzonej

18. Powaga rzeczy osądzonej (*res iudicata*) obejmuje zarówno grupę, jak i jej członków, niezależnie od tego czy orzeczenie jest korzystne, czy też nie, chyba że powództwo grupowe zostanie uznane za bezpodstawne ze względu na:

I – niewłaściwą reprezentację praw i interesów grupy i jej członków (zob. art. 3(II));

II – dowody okazały się niewystarczające.

18.1. Jeśli powództwo zostało oddalone z powodu braku dowodów, to każdy potencjalny reprezentant grupy (zob. art 2) może ponownie wytoczyć powództwo grupowe o to samo roszczenie, wykorzystując nowe dostępne dowody.

18.2. Działania, o których mowa w niniejszym artykule, mogą być podejmowane przez sąd właściwy dla pozwu grupowego albo przez sąd, w którym zostało wszczęte postępowanie wskutek wniesienia pozwu indywidualnego lub grupowego.

18.3. W indywidualnych powództwach wytoczonych przez członka grupy objętego powagą rzeczy osądzonej (*res iudicata*) wyroku wydanego w postępowaniu grupowym sąd może rozstrzygać tylko kwestie dotyczące indywidualnie tego członka grupy i wykraczające poza zakres wyroku grupowego (zob. art. 20.1).

Artykuł 19. Stan sprawy w toku

19. Wcześniej wszczęte postępowanie grupowe o to samo roszczenie ma pierwszeństwo przed innymi powództwami grupowymi

wytoczonymi później. Pozwy grupowe wniesione później podlegają odrzuceniu, ale reprezentanci grupy mogą zgłosić interwencję w postępowaniu grupowym wszczętym jako pierwsze (zob. art. 6).

19.1. Pozwany zawiadamia sąd i reprezentanta grupy o wszczęciu kolejnego postępowania o to samo roszczenie.

Artykuł 20. Powództwo grupowe i związane z nim powództwa indywidualne

20. Powództwa grupowe nie mają pierwszeństwa przed odpowiadającymi im powództwami indywidualnymi obejmującymi te same roszczenia. Pozwy wniesione indywidualnie przez poszczególnych członków grupy nie podlegają z tego tytułu odrzuceniu.

20.1. Członek grupy, który wytoczył indywidualne powództwo w celu ochrony swoich indywidualnych praw przed datą wydania wyroku grupowego lub przed zatwierdzeniem projektu ugody w tej sprawie, powinien być wyłączony z grupy i nie będzie objęty mocą wiążącą wyroku grupowego (zob. art. 18.3).

20.2. Pozwany powiadamia o wytoczeniu przeciwko niemu powództw indywidualnych o to samo roszczenie zarówno sąd rozpoznający powództwo grupowe, jak i reprezentanta grupy.

20.3. Jeżeli członek grupy, będący równocześnie powodem w związku z wytoczeniem indywidualnego powództwa, został zawiadomiony o powództwie grupowym, to może on wystąpić o zawieszenie postępowania w swojej indywidualnej sprawie w ciągu 60 dni, jeśli chce być objęty wyrokiem rozstrzygającym powództwo grupowe.

20.4. Jeżeli powództwo grupowe zostanie rozstrzygnięte co do istoty sprawy, członek grupy, który zwrócił się o zawieszenie swojego indywidualnego postępowania, jest związany wyrokiem grupowym, a postępowanie wszczęte na podstawie pozwu indywidualnego, o ile dotyczy tego samego roszczenia, zostanie umorzone (zob. art. 18.3).

20.5. Jeżeli pozew grupowy zostanie odrzucony bez rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, lub jeśli wyrok grupowy z innych względów nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej (zob. art. 18), to postępowanie z powództwa indywidualnego jest kontynuowane.

20.6. W przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w art. 20.3, członek grupy, który jest powodem w postępowaniu wszczętym z powództwa indywidualnego będzie objęty powagą rzeczy osądzonej wyroku grupowego tylko w zakresie uwzględniającym powództwo.

20.7. Przed wydaniem wyroku grupowego lub zatwierdzeniem projektu ugody powód, który wytoczył powództwo indywidualne i złożył wniosek o zawieszenie postępowania, zgodnie z art. 20.3, może wystąpić z postępowania grupowego i złożyć wniosek o podjęcie indywidualnego postępowania w sprawie.

Artykuł 21. Koszty i opłaty

21. W powództwie grupowym powód nie ponosi wstępnych kosztów ani żadnych innych wydatków.

21.1. Orzeczenie, niezależnie od żądania, zawiera rozstrzygnięcie, że strona przegrywająca sprawę ma obowiązek zwrócić stronie wygrywającej koszty oraz wynagrodzenie adwokata (lub radcy prawnego).

21.2. W razie oddalenia powództwa grupowego reprezentant grupy i interwenienci nie są zobowiązani do zwrotu stronie wygrywającej sprawę wynagrodzenia zastępującego grupę adwokata (lub radcy prawnego), kosztów i innych wydatków, chyba że postępowanie grupowe zostało wszczęte i było prowadzone w złej wierze. W takim wypadku reprezentant grupy i interwenienci, a także każdy bezpośrednio zaangażowany, są wspólnie odpowiedzialni za zwrot wynagrodzenia dla zastępującego grupę adwokata (lub radcy prawnego) oraz kwoty odpowiadającej dziesięciokrotności kosztów i wydatków, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności za szkodę.

21.3. Zapłata wynagrodzenia zastępującemu grupę adwokatowi (lub radcy prawnemu) może być uzależniona od wyniku postępowania grupowego, ale adwokat (lub radca prawny) nie może finansować sporów (zob. art. 24.1).

21.4. Dokonując kalkulacji kosztów zastępstwa procesowego, sąd bierze pod uwagę, między innymi, korzyści uzyskane przez

grupę, ilość i jakość wykonanej przez pełnomocnika pracy, ryzyko i stopień zawichości sprawy.

21.5. Jako zachętę dla potencjalnych reprezentantów grupy (zob. art. 2) do wytaczania powództw grupowych, jak i do aktywnego nadzorowania postępowania sąd może przyznać formę finansowej gratyfikacji reprezentantowi grupy oraz interwenientowi, których działanie było istotne w zakresie ochrony praw, interesów i gwarancji grupy oraz jej członków. Kwota ta może zostać podjęta z przyznanego odszkodowania lub może zostać zapłacona przez pozwanego dodatkowo obok przyznanego grupie odszkodowania. Dokonując oceny, wśród wielu czynników wskazujących na aktywność i zaangażowanie reprezentanta grupy oraz interwenienta, sąd bierze również pod uwagę ich udział w wykryciu zakresu szkody, jak i w rozwiązaniu konfliktu.

21.6. Sąd może wstrzymać wypłatę części honorarium zastępującemu grupę adwokatowi (lub radcy prawnemu) bądź wypłatę przyznanej reprezentantowi grupy finansowej gratyfikacji dopóki pozwany nie wykona ugody lub wyroku wydanego po rozpoznaniu powództwa grupowego.

Artykuł 22. Precedensowy charakter postępowań grupowych

22. Sąd powinien uwzględnić pierwszeństwo pozwów zbiorowych, gdy – jak wynika z wykazanego zakresu i charakteru szkody lub znaczenia prawnego roszczeń objętych ochroną – prowadzenie postępowania grupowego jest uzasadnione interesem publicznym.

Artykuł 23. Uchylenie wyroku

23. Wyroki wydane po rozpoznaniu powództwa grupowego i korzystające z powagi rzeczy osądzonej (zob. art. 18) mogą zostać uchylone w postępowaniu zainicjowanym przez jednego z potencjalnych reprezentantów grupy (zob. art. 2), gdy:

- I** – ze względu na zakres, rodzaj lub charakter naruszenia lub szkody analiza ugody lub orzeczenia sądu nie była możliwa na dzień zawarcia ugody lub wydania orzeczenia przez sąd;

- II** – ze względu na złożoność zagadnień nie można było przeprowadzić odpowiedniej analizy przedstawionych dowodów lub analizy argumentacji prawnej podnoszonej w toku postępowania grupowego;
- III** – orzeczenia lub ugody, wskutek zaistniałych okoliczności, okazały się z oczywistych względów niewystarczające;
- IV** – w postępowaniu indywidualnym wyszła na jaw nowa okoliczność.

TYTUŁ III

OCHRONA PRAW TRANS-INDYWIDUALNYCH

Artykuł 24. Fundusz Ochrony Praw Grupowych

24. W powództwach grupowych o naprawienie szkody odszkodowanie za szkodę wyrządzoną grupie jako całości powinno być wpłacone na rzecz Funduszu Ochrony Praw Grupowych. Fundusz jest zarządzany przez komisję utworzoną przez członków Biura Prokuratora Generalnego, sędziów i członków społeczności (zob. art. 27).

24.1. Środki z Funduszu powinny zostać przeznaczone na przywrócenie do stanu poprzedniego lub zrekompensowanie szkód wyrządzonych grupie. W wypadku, gdy przywrócenie do stanu poprzedniego lub zrekompensowanie szkody nie jest możliwe środki z Funduszu powinny być wykorzystane w sposób uznaniowy, kreatywny i elastyczny, ale pozostający w związku z charakterem naruszenia lub wyrządzonej szkody, w tym m.in. na finansowanie i nadzorowanie innych postępowań grupowych, a także na projekty naukowe, edukacyjne, informacyjne oraz na badania (zob. art. 5 i 21.3).

24.2. Komisja zarządzająca Funduszem Ochrony Praw Grupowych powinna zostać utworzona w ciągu 90 dni od wejścia tego Kodeksu w życie. Do momentu utworzenia Komisji środki finansowe należne Funduszowi powinny zostać zdeponowane na oprocentowanym rachunku bankowym.

24.3. Fundusz Ochrony Praw Grupowych należy zawiadomić o wytoczeniu jakiegokolwiek powództwa grupowego oraz o najważniejszych decyzjach podjętych w toku takiego postępowania, aby umożliwić mu zgłoszenie interwencji w dowolnym postępowaniu grupowym, na każdym jego etapie, w celu wykazania niespełniania przez reprezentanta grupy wymogów właściwej reprezentacji bądź udzielenia reprezentantowi grupy pomocy w ochronie interesów grupowych (zob. art. 5.1 i 6).

TYTUŁ IV

OCHRONA PRAW POSZCZEGÓLNYCH CZŁONKÓW GRUPY

Artykuł 25. Ustalenie indywidualnych szkód

25. Jeśli to możliwe, sąd rozpoznający powództwo grupowe określa zakres poszczególnych szkód wyrządzonych każdemu z członków grupy, które zostaną objęte jednym wyrokiem.

25.1. Gdy liczba poszczególnych szkód wyrządzonych każdemu z członków grupy jest jednolita, w przeważającym stopniu jednolita, lub może zostać zredukowana do wzoru matematycznego, rozstrzygnięcie powinno określać liczbę lub wzór do obliczenia poszczególnych szkód.

25.2. Członek grupy, który uważa, że przyznane mu odszkodowanie lub zastosowana do jego wyliczenia formuła matematyczna, wyrażona w wyroku rozstrzygającym powództwo grupowe, powinna być inna, może wnieść pozew indywidualnie, domagając się wyliczenia należnego mu odszkodowania.

25.3. Jeśli sąd rozpoznający powództwo grupowe nie może obliczyć wysokości odszkodowania należnego poszczególnym członkom grupy, wyrok rozstrzygający o powództwie grupowym przesądza ogólnie zasadę odpowiedzialności pozwanego za wyrządzoną szkodę i obowiązek jej naprawienia, pozostawiając członkom grupy możliwość dochodzenia odszkodowania w drodze indywidualnych powództw (zob. art. 26). Członkowie grupy mają dwa lata na dochodzenie odszkodowania, licząc od dnia ogłoszenia orzeczenia kończącego postępowanie grupowe, w któ-

rym sąd przesądził o obowiązku pozwanego naprawienia szkody wyrządzonej poszczególnym członkom grupy (zob. art. 27).

Artykuł 26. Rozdysponowanie pieniędzy

26. Przyznane przez sąd odszkodowania dla poszczególnych członków grupy powinny zostać rozdzielone i wypłacone w szybki, ekonomiczny i efektywny sposób.

26.1. Po uprawomocnieniu się wyroku z powództwa grupowego pozwany powinien dobrowolnie dokonać płatności na rzecz członków grupy po wykazaniu ich przynależności do grupy, bez konieczności indywidualnego zgłaszania roszczeń czy przymusowego wykonania orzeczenia.

26.2. Sąd rozpoznający powództwo grupowe powinien wyznaczyć jedną lub więcej komisji arbitrażowych dla oceny spraw, które budzą wątpliwości. Odwołania od orzeczeń komisji arbitrażowych są kierowane do sądu rozpoznającego powództwo grupowe. Komisje składają się z jednej do trzech osób wywodzących się w pierwszej kolejności spośród sędziów, adwokatów (radców prawnych), studentów prawa lub odpowiedzialnych obywateli rekomendowanych przez strony i powołanych przez sąd. Indywidualne roszczenia mogą również być przekazywane do sądów rozstrzygających drobne sprawy lub do innych właściwych trybunałów.

26.3. Sąd ustala koszt wynagrodzenia arbitrów, który ponosi strona pozwana. Wynagrodzenie nie jest obliczane proporcjonalnie do kwoty podanej w orzeczeniu komisji, ale z uwzględnieniem liczby i stopnia złożoności rozstrzyganych problemów.

26.4. Orzeczenia arbitrów nie są wiążące. Niemniej jednak, jeśli pozwany nie chce dobrowolnie spełnić indywidualnych roszczeń, które są w pełni uzasadnione, sąd nakazuje pozwanemu zapłacić do stukrotności kwoty zaproponowanej przez komisję, oprócz wydatków i kosztów zastępstwa procesowego. Przy określaniu wysokości grzywny sąd bierze pod uwagę, między innymi:

26.4.1. przyczyny odmowy pozwanego;

26.4.2. stopień prawdopodobieństwa uwzględnienia powództwa grupowego;

- 26.4.3.** wcześniejsze podobne naruszenia ze strony pozwanego;
- 26.4.4.** konieczność powstrzymania pozwanego;
- 26.4.5.** dobrą wiarę stron w trakcie postępowania arbitrażowego;
- 26.4.6.** sytuację finansową pozwanego.

Artykuł 27. Łączna wartość indywidualnych odszkodowań i Fundusz Ochrony Praw Grupowych

27. Jeśli roszczenia tylko części członków grupy zostały zaspokojone lub niewielka liczba członków grupy wniosła pozwy w terminie przewidzianym w art. 25.3., sąd powinien obliczyć łączną wartość indywidualnych szkód wyrządzonych członkom grupy i nakazać pozwanemu wpłacić tę kwotę na rzecz Funduszu Ochrony Praw Grupowych (zob. art. 24).

27.1. Globalna wartość szkody wyrządzonej członkom grupy może być wyliczona niezwłocznie, ale pieniądze do Funduszu mogą zostać przekazane dopiero po terminie przewidzianym w art. 25.3.

27.2. Sąd może nakazać wypłatę części z ogólnej sumy odszkodowania do Funduszu przed upływem okresu określonego w art. 25.3, jeśli wszczęcie indywidualnych postępowań jest realnie mało prawdopodobne z powodu, na przykład, trudności dowodowych, małej wartości poszczególnych roszczeń lub upadłości pozwanego.

TYTUŁ V

POWÓDZTWO GRUPOWE POZWANEGO

Artykuł 28. Powództwo grupowe pozwanego

28. Pozwy grupowe mogą być wniesione przeciwko członkom grupy reprezentowanej przez organizację, którą tworzą.

28.1. Organizacja reprezentuje grupę jako całość oraz członków grupy. Wszyscy członkowie grupy są związani wyrokiem

wydanym po rozpoznaniu powództwa grupowego, niezależnie od tego czy jest on korzystny, czy nie, nawet jeśli członek grupy nie jest członkiem organizacji, która go reprezentuje przed sądem (zob. art. 2.1, 2.6 i 18).

28.2. Jeśli nie ma takiej organizacji, powództwo grupowe pozwanego może zostać wytoczone przeciwko jednemu lub niektórym członkom grupy, którzy funkcjonują wówczas jako reprezentant (reprezentanci) grupy (zob. art. 2.2).

28.3. Członkowie grupy mogą utworzyć organizację w celu reprezentowania ich w sądzie w postępowaniu grupowym wszczętym z inicjatywy pozwanego.

28.4. Członkowie grupy mogą zgłosić interwencję w postępowaniu wszczętym z powództwa grupowego pozwanego (zob. art. 6).

28.5. Reprezentant grupy ma prawo do zwrotu wydatków poniesionych w związku z postępowaniem grupowym od członków grupy, proporcjonalnie do zysków każdego z członków grupy.

Artykuł 29. Posiłkowe stosowanie przepisów dotyczących powództwa grupowego powoda

29. Przepisy tego Kodeksu dotyczące powództwa grupowego powoda stosuje się odpowiednio do powództwa grupowego pozwanego.

29.1. Jeżeli jest to możliwe i konieczne, przepisy dotyczące powództwa grupowego powoda powinny być interpretowane elastycznie w stopniu dostosowanym do potrzeb i specyfiki powództwa grupowego pozwanego.

TYTUŁ VI ZASADY WYKŁADNI

Artykuł 30. Elastyczna wykładnia

30. Wykładni przepisów Kodeksu należy dokonywać w sposób twórczy, otwarty i elastyczny, unikając stricte technicznego zasto-

sowania, które jest niezgodne z grupową ochroną praw trans-indywidualnych i indywidualnych.

30.1. Sąd dostosowuje przepisy proceduralne do potrzeb i specyfiki sporu oraz grupy, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak ilość i rodzaj roszczenia.

Artykuł 31. Posiłkowe stosowanie przepisów o postępowaniu grupowym

31. Przepisy niniejszego Kodeksu mają zastosowanie do wszystkich postępowań grupowych, chyba że są nieodpowiednie ze względu na szczególnie rodzaj postępowania grupowego.

Artykuł 32. Posiłkowe stosowanie przepisów o postępowaniu indywidualnym

32. Reguły, zasady i gwarancje postępowania cywilnego w sprawach dotyczących indywidualnych roszczeń (niebędących grupowym postępowaniem cywilnym) należy stosować uzupełniająco do rozpoznawania powództw grupowych w sposób, który nie jest sprzeczny z duchem postępowania grupowego.

32.1. Jeżeli jest to możliwe i konieczne, przepisy, zasady i gwarancje niezgodne z duchem postępowania grupowego powinny być dostosowane do potrzeb i specyfiki tego postępowania.

TYTUŁ VII POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 33. Data wejścia kodeksu w życie

33. Kodeks wchodzi w życie z dniem jego opublikowania i niezwłocznie znajdzie zastosowanie do toczących się postępowań grupowych.